

Пам'ятка
щодо попередження та профілактики корупційних
правопорушень у ДДТУ

1. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції»:

Антикорупційна експертиза - діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

Близькі особи - члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта;

Викривач - фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закон України «Про запобігання корупції», вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання;

Внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закон України «Про запобігання корупції» - способи захищеного та анонімного повідомлення інформації, яка повідомляється викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу;

Зовнішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» - шляхи повідомлення інформації викривачем через

фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо;

Корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

Корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;

Неправомірна вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

Подарунок - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;

Потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання таких повноважень.

Правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом України «Про запобігання корупції» вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

Приватний інтерес - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях;

Пряме підпорядкування - відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням.

Реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

Регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» - шляхи захищеного та анонімного повідомлення інформації викривачем Національному агентству з питань запобігання корупції, іншому суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація. Регулярні канали обов'язково створюються спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, органами досудового розслідування, органами, відповідальними за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншими державними органами, установами, організаціями.

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції - органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.

Визначені іншими нормативно-законодавчими актами з питань запобігання корупції:

Антикорупційний комплаєнс – система заходів щодо управління ризиками недотримання вимог законів України та інших країн, інших нормативних документів, стандартів та етичних норм (кодексів поведінки), що стосуються боротьби з корупцією.

Винагороди за спрощення формальностей - різновид хабарництва, при якому сума хабара незначна і платиться посадовій особі невисокого рангу, і платіж проводиться з метою отримати дію або послугу, які фізична особа або юридична особа мають право надавати в робочому порядку.

Комерційний підкуп – незаконні передача особі, що виконує управлінські функції на підприємстві, грошей, цінних паперів, іншого майна, надання їй послуг майнового характеру, надання інших майнових прав за здійснення дій (бездіяльність) на користь того, що дає у зв'язку із займаним цією особою службовим положенням.

Контрагент – юридична або фізична особа, з якою підприємство вступає у договірні відносини, за виключенням трудових відносин.

Конфлікт інтересів – ситуація, при якій особиста зацікавленість (пряма або непряма) особи, що заміщає посаду, заміщення якої передбачає обов'язок приймати заходи по запобіганню і врегулюванню конфлікту інтересів, впливає або може вплинути на належного, об'єктивного і неупередженого виконання ним посадових (службових) обов'язків (здійснення повноважень).

Протидія корупції – діяльність по:

- попередженню корупції, в том числі по виявленню та послідуєчому усуненню причин корупції (профілактика корупції);
- виявленню, попередженню, припиненню, розкриттю та розслідуванню корупційних правопорушень (боротьба з корупцією);
- мінімізації і (або) ліквідації наслідків корупційних правопорушень.

Уповноважена особа з питань з запобігання та виявлення корупції (Уповноважена особа) - працівник (посадова особа) організації (установи, закладу), що забезпечує реалізацію та функціонування системи комплаєнсу організації.

Хабар – отримання посадовою особою особисто або через посередника незаконної (неправомірної) винагороди у вигляді надання їй грошей, цінних паперів, іншого майна або послуг майнового характеру, інших майнових прав за здійснення дій (бездіяльність) на користь хабародавця або осіб, що представляються ним, якщо такі дії (бездіяльність) входять в службові повноваження посадової особи, або якщо воно через посадове положення може сприяти таким діям (бездіяльності), а рівно за загальне заступництво або потурання по службі.

2. ПРИКЛАДИ КОРУПЦІЙНИХ СИТУАЦІЙ

1. Лобіювання інтересів підприємця або компанії

- Підкуп або обіцянка інших вигід посадовій особі з метою «закрити очі» на порушення при перевірках, прискорити отримання дозвільних та інших документів, «вирішити» питання без дотримання встановлених процедур тощо.

2. Тендери та конкурси

Відкати при участі у тендерах, підставні особи для участі в конкурсах і торгах.

- Оплата організацією послуг представника за сприяння при проведенні тендеру, при якому представник використовує свої особисті зв'язки з чиновником, який сприяє виграти тендер за відповідну винагороду чи інші вигоди.

- Запрошення організацією державних посадових осіб, що курують питання укладання держконтрактів на виконання робіт або послуг, з метою ознайомлення з інноваційним операційним процесом з наданням таких преференцій за рахунок організації. Мета – можливість укладення вигідного держконтракту.

3. Особиста вигода

- Дії співробітника в інтересах власного бізнесу або бізнесу близьких родичів, наприклад, присвоєння під виглядом законних угод майна організації в інтересах ключових осіб або їхніх родичів і знайомих.

- Одержання неправомірної вигоди від контрагентів при виконанні визначених у організації робіт за зниженими розцінками, в обхід встановлених процедур або з порушенням встановлених вимог.

- Обман з метою одержання вигоди – спотворення звітів про результати діяльності та фінансової звітності.

- Незаконне привласнення активів організації – фіктивні контрагенти, завищення сум до відшкодування, крадіжки зі складу, розголошення конфіденційної інформації, фіктивні працівники, невідпрацьовані понаднормові, фіктивні рахунки тощо.

- «Ліві» доходи – одержання плати за послуги, що надаються від імені організації, мимо каси або збільшення вартості послуг з утриманням частини собі в кишеню.

4. Конфлікт інтересів

- Ведення особистого бізнесу з роботодавцем та/ або його контрагентами.

- Непотизм (кумівство) – влаштування на роботу в обхід конкурсу або людини, яка напевне не відповідає вимогам, вирішення питань «опікуваного», завищена заробітна плата, неслужбові відносини, «уявні» співробітники (одержують зарплату, але не працюють), суміщення робіт тощо.

3. ПЕРЕЛІК

корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, за які законом встановлено кримінальну / адміністративну / дисциплінарну відповідальність, визначення підслідності кримінальних правопорушень

Перелік корупційних правопорушень, за вчинення яких передбачено кримінальну відповідальність

Відповідно до примітки до статті 45 Кримінального кодексу України корупційними злочинами, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, згідно з цим Кодексом вважаються злочини, передбачені:

– статтею 191 (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем);

– статтею 357 (викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження);

Згідно з приміткою до статті 45 Кримінального кодексу України також корупційними злочинами, відповідно до цього Кодексу, вважаються злочини передбачені:

– статтею 354 (підкуп працівника підприємства, установи чи організації);

– статтею 364¹ (зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми);

– статтею 368³ (підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми);

– статтею 369 (пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі);

– статтею 369² (зловживання впливом).

Згідно зі ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України встановлена така підслідність щодо досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень:

– Національна поліція України – щодо злочинів, передбачених статтями 364¹, 368³;

- Національне антикорупційне бюро України – щодо злочинів, передбачених статтями 354, 369, 369², Кримінального кодексу України з урахуванням умов, визначених частиною 5 статті 216 КПК України.

Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією, за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність

Відповідно до глави 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» Кодексу України про адміністративні правопорушення адміністративна відповідальність передбачена за:

- порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (стаття 172⁵);
- порушення вимог фінансового контролю (стаття 172⁶);
- порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 172⁷);
- незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (стаття 172⁸);
- невжиття заходів щодо протидії корупції (стаття 172⁹);
- порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (172⁹⁻²);

Згідно зі статтею 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення у справах про адміністративні правопорушення, що розглядаються органами, зазначеними в статтях 218–221 цього Кодексу, протоколи про правопорушення, передбачені статтями 172⁴ – 172⁹, 172⁹⁻² мають право складати уповноважені на те посадові особи Національної поліції України, Національного агентства з питань запобігання корупції,

Перелік правопорушень, пов'язаних з корупцією, за вчинення яких може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності (не є виключним)

1. Неприйняття антикорупційної програми, неподання на погодження антикорупційної програми Національному агентству (стаття 19 Закону України «Про запобігання корупції»).
2. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (стаття 22 Закону).
3. Обмеження щодо одержання подарунка (стаття 23 Закону).
4. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 25 Закону).
5. Обмеження спільної роботи близьких осіб (стаття 27 Закону).
6. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 28 Закону).
7. Порушення правил етичної поведінки (статті 38–44 Закону).
8. Недотримання вимог статті 53 Закону:
 - розголошення інформації про викривача;
 - відсутність умов для повідомлень про порушення вимог Закону іншою особою, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку;
 - невиконання вимог розгляду анонімного повідомлення;
 - відсутність негайного реагування у вигляді письмового повідомлення про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції.
9. Недотримання вимог щодо організації проведення спеціальної перевірки (статті 56–58 Закону).
10. Не проведення службового розслідування стосовно особи, яка вчинила корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення (ч. 3 статті 65 Закону).
11. Недотримання вимог щодо незаконних актів і правочинів (стаття 67 Закону).